

עד כמה גורלי הזמן בין הגירוי להגרת חלב להרכבת הגביעים?

תרגם פרופ' רענן וולקני

והפטמות עדיין אינן תפוחות, מטפסים הגביעים ומגדילים בכך את סכנת זחילתם לכיוון בריכת העטין ובכך ימנעו יציאת החלב. שני מפגעים אלו ניתנים לתיקון על ידי שימוש בטנה שפתחה צר. ככל שנתקלים בבעיות אלו יש לאמץ נוהל חליבה שיקטין את השפעתם.

הוראות הקבע ממליצות על התועלת בהרכבת הגביעים לא יאוחר מדקה אחת לאחר תחילת הגירוי. המלצה זו מבוססת על ההנחה שחיי האוקסיטוצין מזמן השתחררותו ועד הגרת החלב הם קצרים; כך שכעבור דקה או שתיים קטן ריכוזו בדם לכדי מחציתו ורובו נעלם תוך 3-6 דקות. מכאן ההדגשה על גמר חליבה מהיר, כל עוד ריכוזו ההורמון בדם דיו לגרימת התכווצות הנאדיות. כן הוצע לזרז את החליבה על ידי שיפורים במכונת החליבה, כגון הגדלת הואקום, קצב הפעימות ומהירות הפעימות. כדי שאיכות החליבה לא תיפגע רצוי שהחולבים יפעילו שיטת חליבה מהירה תוך שימוש במספר קטן של יחידות.

מחקרים של הזמן האחרון מראים שחיי החיים של אוקסיטוצין הם שלש דקות לפחות או פעמיים עד שלוש יותר משחשבו בעבר. דבר זה מקטין את הצורך בשימת הדגש על חליבה מהירה. יתכן שעובדה זו מסבירה את התופעה שלא חלה פחיתה בשלמות הרקת העטין גם כשהרכבת הגביעים נדחית מספר דקות לאחר שחלה הגרת החלב. כן נמצא שערכי ביניים של הואקום ושל קצב ומספר הפעימות מאפשרים ביצוע יעיל וחליבה מושלמת הגם שהגביעים נשארים זמן ממושך יותר על הפטמות.

בביתני חליבה גדולים, אשר בהם מספר רב של יחידות מופעל על ידי חולב אחד, קצב העבודה מכתוב טיפול מזערי של עיסוי ידני והרכבה מידית של הגביעים. הפתרון המצוי בתנאים אלה הוא להכין ולהרכיב את היחידה על זוגות של פרות, היינו: הכן 1, הכן 2; הרכב 1, הרכב 2; הכן 3, הכן 4; הרכב 3, ברכב 4, וכל

ד.מ. גאלטין וג. מריל, מומחים לניהול עדר החלב במכללת קורנל, כותבים בהורדס דיירימן מה-10.1.84, ומשיבים:

הרכבת הגביעים דקה לאחר תחילת הכנת העטין בטרם חליבה מקובלת ומומלצת מזה זמן רב. נוהג זה מבוסס על העובדה שהזמן החולף מתחילת הכנת העטין עד לשיא הגרת החלב נע בין 45 ל-60 שניות. זמן זה דרוש לשליחת הגירוי לשיחרור האוקסיטוצין לדם ועד להגיעו לעטין כדי להשיג מירב הלחץ על החלב בנאדיות העטין.

מקובל היה לחשוב שטוב יותר להמתין עם הרכבת הגביעים עד שמושג שיא הלחץ בעטין. כיום אנו יודעים שהזמן המזערי הנדרש להוצאת הזליפים ולניקוי העטין וניגובו יעורר את הגרת החלב. כן יודעים אנו שבפרות מרובות התנובה של היום פעילות תקינה של דופק הבטנה כשלעצמו מספק גירוי מושלם או כמעט מושלם כתוספת לגירוי בטרם חליבה.

"כמות" זו של גירויים דיה לגרום הורדת חלב כל עוד אין הפרה מפרישה אדרנלין כתוצאה מעקה הנגרמת מאירוע בלתי נעים או שינוי נוהג בתהליך החליבה. נוהל נעים וקבוע תורם להשלמת הורדת החלב.

לפיכך אין שום סיבה או צורך להמתין דקה אחת בטרם הרכבת גביעי המכונה. בתחילת החליבה מצויה תמיד כמות חלב שניתן להוציאה מיד מתעלת הפטמה ומבריכת העטין. אם הגירוי והגרת החלב נגרמו על ידי הוצאת הזליפים וניקוי וניגוב העטין – החלב יילחץ במהרה מהרקמה המפרישה דרך צינוריות החלב כדי למלא את בריכת העטין ולאפשר חליבתו במכונה. במונחים של קצב הזרימה ההתחלתי שום נזק לא יכול להיגרם מהרכבת המכונה מיד לאחר הוצאת הזליפים וניקוי וניגוב הפטמות. אם הפטמות טרם התמלאו ותפחו עלולים הגביעים להחליק וליפול, בעיקר בפרות מבכירות. כן טוענים, שכאשר ההרכבה מוקדמת

הדבקת העטין בגורמי מחלה. השתדל שלא להרטיב את עטין הפרה מעל לפטמות. ואם קרה הדבר הזה יש ליבש את העטין היטב.

3. לגבי רוב הפרות אין משמעות מיוחדת אם הגביעים מורכבים בסמוך אחרי ההכנה או שתיים עד שלוש דקות מאוחר יותר; שלמות החליבה והתנובה בתחלובה כולה לא תושפעה מכך.

4. יהיה הטיפול אשר בחרת בו כפי שיהיה, חובה לקיים אחידות והתמדה כגורם מכריע לגירוי הגרת החלב על ידי זירוז וחיוזוק ההחזר המותנה בגירוי אחיד וקבוע.

הגם שהחוקים משכבר הימים קיימים ואמינים גם היום, צריך להכיר בכך שקיים טווח זמן רחב יותר שניתן לנצלו להשגת מלוא הפרשת החלב. מכל מקום רצוי להתמיד באותו משטר החליבה ולא לשנות את השיגרה מיום ליום ומחליבה אחת לדעותה.

הבה נסכם

1. אל תגרום לפרה בטרם או בזמן החליבה עקה ובעקבותיה הפרשת אדרנלין הגורם לביטול התועלת מהגירוי להגרת חלב.
2. הוצא זליפים, נקה ויבש הפטמות כדי להקטין ליכלוך וחידקים בחלב ולצמצם את

קבוצת סימפקו בע"מ ציוד חליבה מתקדם

רפתן יקר, - שים לב לשיוויים בטלפונים ובכתובות:

משרד ראשי - תל-אביב ת.ד. 3258 רמת-גן 52132, טל. 03/263104
מחסן ראשי - מגדל-העמק ת.ד. 339 מיקוד 10552, טל. 065/43141

אם ברצונך להתקשר במקרים דחופים - לאחר העבודה נא חייג: -
אלי מויאל - טל. 03/357835

רן סילביאנו - טל. 04/708343 שרות ביפר 1344 - 04/254445
זהר וקסלר - חשמלאי - טל. 04/527079

מאיר שפיר - טל. 04/926017

משה שמעוני - שירות ביפר 170-03/630011

יאיר מיש - טל. 03/997529

**נשמח לעמוד לרשותכם בכל עת
קבוצת סימפקו בע"מ**